

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Kiadó hivatal:

Középutca, Stein J. könyvkereskedése.
Szerkesztői szállás:
belső-szénutca 131. szám.

Hirdetési ár: 6 hasábas garmond sorért 1-szor 7 kr., 2-szor 6 kr., 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.
Hirdetéseket felvételnek Bécsben Oppelk Alajónál (Wollzeile 22. sz.) és Haasenstein és Voglernél (Wollzeile 9. sz.).
Pesten: Zeisler M. hirdetés felvételi irodájában (Königsasse Nr. 60.)
Nyilvántartási czikkok sora után 20 kr. előleg befizetése mellett a szerkesztőséghez czímzendők.
Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeletik.

Megjelen e lap hetenkint háromszor, u. m. kedden, csütörtökön és szombaton reggel.
Előfizetési ár:
egész évre 12 frt, fél évre 6 frt, évnegyedre 3 frt.

Eredeti tavsürgönyök.

Feladott Pesten oct. 2-án este 8 ó. 10 p.
Érkezett Kolozsvára oct. 3-án reggel 12 ó. 50 p.

A képviselőház véglegesen megszavazta a szőlő törvényjavaslatot. A katolikus autonomia ügyében tartott vegyes tanácskozmány elfogadta Deák Ferencz következő indítványát: A püspökök most ne bocsátkozzék a kath. egyház szervezésébe, csak a szabályokat állapítsa meg, melyek szerint a kath. egyházi és világi honpolgárok képviselőket választanak, akként: hogy a világiak száma tulnyomó legyen; a szabályok királyi megerősítése után az első gyülekezet megválasztandó, de ez se bocsátkozzék az autonomicus szervezésbe, hanem dolgozzon ki rendszeres módozatot, mely szerint a kath. egyház egyetemének újabb gyülekezete megválasztassék, utóbbi állapítandja meg az autonomia minden részleteit, kivéve a vallás dogmáit, az isteni szolgálatot, az egyháziak fegyelmét, a papság nevelését, melyek a világiak hatásköréhez nem tartoznak.

A vallásközi törvényjavaslat.

I.

(S.) Közöltük a közelebb előterjesztett interconfessionalis, vagyis, a mint szó szerint czimezve van: „a törvényesen bevett vallásfelekezetek viszonosságáról” szóló törvényjavaslatot. Elmondjuk, mit várunk mi egy ilyen törvényjavaslatról.

Nálunk, az erdélyi részeken a vallási türelem nem új dolog, három század előtt mondotta ki a lelkiismeret szabadságát a törvényhozás, nem ugyan a szerint formulázva, a mint azt a mai előhaladt kor kívánja, de mégis úgy, hogy a különböző hitfelekezetek, valamint az életben, úgy az örök nyugalom helyén is békén megfértek egymás mellett.

Ellentétbe jönnek tehát multunkkal, megfontanók jövőnkkel, ha e tekintetben nem előre, hanem hátra felé haladnánk, avagy csak meg is állapodnánk.

A ki a közjog ocsó népszerűséggel kinnálkozó terén szabadulni tud lenni, az tartsa meg szabadelviségét az önzetlenséget inkább igénylő általános reformkérdések mezején is.

Democratiával kérkedni, hirdetni a jogegyenlőséget mindaddig, míg más, egy harmadik, különösen a hatalom vélt, vagy valódi jogaiból való osztzkodás forog fenn; de mihelyt a magunkét is, egymás közt osztályra kell bocsátanunk, Molliere fősvényeként elcsukni az erszényt, nem tartanók semmies, sem észélyes cselekedetnek.

Örvendünk, lelkesedéssel beszélünk a politikai válaszfalak megtörtént összerokadása felett, ne igyekezzünk tehát a szintén rozzant felekezetségi chinai falakat támogatni, mert a kor intő szava, az 1848-ki nagy elvek alapján megindított haladás egyöntetűsége, a törvényhozási következetesség logikai egymásutánja azt kívánja, hogy a szabadság és jogegyenlőség ugyanazon elveit alkalmazzuk az interconfessionalis ügyekben, melyeket a politikában, s a többi nagy socialis dolgokban érvényesíteni már megkezdettünk, szóval: ne csak az egyetemes keresztény állam, hanem fokónként a teljes hitssabadság színvonalára emelkedjünk.

Ha szabadabbá tettük az egyént, a földet, a munkát, miért ne lehetne annak a szabad egyénnek, azon a szabad földön szabad a lelkiismerete is.

Nem kívánjuk mi ez elveket merev doctrinázmussal alkalmaztatni, sőt kárhoztatjuk, ha valaki bármely tárgy légkörében az ideologia hóhatáraig száll fel, — hol a józan eszű megfagy — s a földi viszonyokról megelégedezik; de épp oly hiba volna, az egyént, a család, sőt az összes állam életföltételét képező bármely nevezetes kérdésben a föld göröngyei közül kiemelkedni nem tudni.

A mit a bölcselkedő elméleti tudomány

fölfejtett, földerített, azt a gyakorlati államférfi az adott körülményekhez szokta alkalmazni.

Ily szempontból tekintve már most az előttünk fekvő törvényjavaslatot, azon még nem ütközünk meg, hogy az a polgári házasság intézményét mellőzi; mert meg vagyunk győződve: hogy a cultusminiszter úr ezenkívül nemsokára egy más törvényjavaslatot is fog előterjeszteni, mely zsidó hazánkfiai vallási állását fogja rendezni, megtörtént politikai egyenjogúsításukból legalább ezt következtetjük: — mert miért emancipáltuk volna őket politikailag, ha vallásilag fölszabadítani nem akarjuk.

Sőt azt hisszük, hogy az izraeliták és keresztények között kötéendő házasságok szabályozása sem kerülhető el huzamos ideig, kivált miután a Lajthán túl a szükségbeli polgári házasság (Noth-Civil-Ehe) meg van engedve, s okszerűen nem gondo lható, hogy egyazon fejedelem alatt álló társbirodalomban ily nevezetes ügyet illetőleg annyira eltérő rendszer állhasson fenn.

Alig szükség emlitenünk továbbá, hogy a politikai ildom szintén követeli, hogy hazánk folyton növekvő zsidó lakossága a keresztényekkel összekeléstől örökre el ne rekesztessék.

A nevezett törvényjavaslat többi részleteiről jövő alkalommal.

Pest, szeptember 30.

(y z n.) Végre is odajutottunk, a hová régen el kellett volna jutnunk.

A kormány t. i. megsokalván főleg a Dunán túl garázdálkodó rablóbandák által okozott folytonos károkat, kir. biztost nevezett ki, reá ruházván a személy- és vagyonbiztonság fölötti örködést.

Somogy- s Zalamegye területére — miként a hivatalos lap mai számából tudják önk — gr Forgách Mór nyugalm. cs. kir. csendőrezredes nevezetett ki kir. biztost.

A kormány azon — kissé talán tulságos — lelkiismeretességnél fogva, melylyel ovakodott a municipiumok hatáskörébe vágni (ehhez tartozik természetesen a személy- és vagyonbiztonság fölötti örködés is) több ízben megkérdezte az illető megyéket: látják-e szüktségét fennforogni annak, hogy a rablások fékezésére kir. biztost küldjön ki? azonban e kérdésre mindannyiszor tagadó választ nyert, talán nem annyira azért, mintha a megyék erejük öntudatában biztosan számítottak volna arra, miszerint maguk is elejét tudják venni a gomba módjára szaporodó rablásoknak, hanem, mert tulságos féltékenységükben alkalmasint azt hitték, mikép az a kir. biztos, mindjárt mihelyt megjelenik, egy jó darabot lefarag autonóm jogaikból.

És mi lön a kormány ezen deferentiájának s a megyék tiltakozásainak szomorú eredménye?

Az, hogy különösen a dunántúli ember világos nappal sem mert már egyik faluból a másikba menni, — az, hogy a rablók nyíltan, szabadon üzték mesterségüket bizonyos vidékeken, mintha csak kiváltsággal bírtak volna erre.

E sajnos tény kényszeríté a kormányt utóvégre is, hogy csakugyan kir. biztost küldjön Somogyba és Zalába, a ki a melléje rendelt szükseg assistentiával véget vessen az a b n o r m i s helyzetnek.

Igen, de ezen itézkedések pénzbe kerülnek, és e végből kért a belügyminiszter a képviselőház mai ülésében 100,000 forintig még ez évre póthitelt, a melyre vonatkozó beadványa az állandó pénzügyi bizottmányhoz utasított.

E fölmentült tárgyat szolgáltatott Deák Ferencznek azon óhajtaása kijelentésére, miszerint a belügyminiszter pótröndelelet adjon ki, melyben hagyassék meg a királyi biztosnak, hogy ne járjon drakói szigorral, hanem miködése közben az illető megyei közegeket használja, mihez Ghyecz Kálmán még azt csatolta, mikép a királyi biztos ne ruháztassék fel bírói hatalommal, és a bűnösöket szolgáltatassa ki a hatóságoknak, a melyek aztán annak rendje szerint fogják fölöttük itélteni.

Ez magától értetlik. A k. biztos feladata: a melléje rendelt katonai erő segítségével csupán elfogatni a rablókat, s ha ezek kézzre kerültek, a további eljárás végett átadni őket a megyéknek; a belügyminiszter éppen ezért meg is ígérte, hogy a fölszabott pótröndeleletek haladékkal expediatni fognak a királyi biztoshoz, és így a

municipiumok annál biztosabbak lehetnek aziránt miképp ezen kényszerített új itézkedés által legkisebb csorba sem fog ejtetni hatáskörükön.

A mai ülésben bevezetett a szőlődézmá elörlésére vonatkozó törvényjavaslat tárgyalása, — a végszavazás holnapra hagyatván, — és különösen érdekes momentum volt az: midőn a folyó évi budget-törvény publikáltatván kiitt: hogy azt ö Felsége a király Gódüllön szentesítette, mely név hallatára a képviselőház viharos éljenzésben fejezte ki örömet.

Az orosz vasúti hálózat.

A magyar vasúthálózat tényleg közép lánczat képez Nyugat-Európa minden irányban szétágazó vasúthálózata s a fejlődésnek indult orosz és török vasutonalak között. Ez utóbbiak alig vannak fejlődéstüknek legelső fokán s csak a legutóbbi időben engedélyeztettek Moldovában és Oláhországban a legszüksegebb vasutonalak, míg a szerb pálya kiépítése a Dunától egészen Salonikiig terjedőleg még egészen nyílt kérdés.

Másként áll a dolog Oroszország vasútvonalai, mely utóbbi az utolsó évtized alatt óriási mérvben megerősítette magát a végből, hogy széles kiterjedésű tartományainak legtávolabb fekvő pontjait a Közép-Európa főközlekedési ereivel, úgy a fekete és keleti tenger partjain birtokolt partvidékével vasutak segélyével kapcsoltha hozza.

Hogy mily fáradsáttalan tevékenységgel munkálkodnak Oroszország fúvasutonalainak kiépítésén, már csak abból is kivehető, hogy Miklós csár halálával az 1856-dik évben csupán a Szt.-Pétervártól Moszkváig vivő ugynevezett Nikolai-vonal volt 600 verstnyi (86 mértföld) hosszában a közlekedésnek átadva, s hogy az 1868-dik év márciusában már is 5307 verst=759 mértföldnyi terjben tartották fenn a közlekedést a vasúti vonalak.

E kívül még 4079 verst=583 mértföld kiépítésén teljes erővel dolgoznak s két év alatt ezzel is készen lesznek.

A csár által 1867-ben szentesített vasúthálózati tervezet szerint Oroszország egész az 1872-ik évig egy tökéletes és 12,957 verstből (1853 mértföld) álló vasúti hálózatnak kell hogy birtokába legyen. Már most ha tekintetbe vesszük, hogy az orosz territorium 92,600 □ mértföld terjű földterületet képvisel, a melyen 56 millió ember lakik, ki számíthatjuk, hogy ezen vasúti hálózatnak teljes kiépítése után 50 négyeszdög mértföldre s 30,170 lakosra fog egy mértföld vasut esni.

Közelebbről vizsgálva az orosz vasúthálózati tervezetet, észrevedjünk, hogy annak kiszámításakor főleg két irány tartatott szemmel, t. i. az egyik az ország nyugati határáról kelet felé a birodalom beljébe, a másik északról délnek azon élesen ki-világlo szándéklattal, hogy a keleti tenger partvidékei a Fekete s az Azovtenger, úgy a Caspi tó partvidékeivel összeköttetésbe hozassanak.

A tervezet a következő főirányban:

I. Nyugatról Keletnek indul

a) a riga-dünaburg-witebsk-smolenski vonal. E vonal Smolensknél két ágra oszlik, északra: Moszkván át Nisny-Nowgorodba, délre Orelen és Saratowba a Volga mellett. Félig készen, félig épülében, félig csak tervezetben.

b) Az osztrák-orosz határszélről Wolocsisk mellett Kiew és Kurskba vezető vonal, mely épülőlélben van s az 1869-dik év végeig tökéletes kiépítése tervezetlik. E vonalat Wolocsisk és Kiew között a moszkva-balta-odessai vonal keresztezi, mire aztán egész észak felé Berdicséig egy ága ad. E vonal a legnagyobb figyelmet és szemmel kísérést igényli a magyar osztrák birodalom részéről, minthogy általa kezébe van adva Oroszországban a lehetőség a keleti és fekete tengerek közti közlekedést tökéletesen uralma alatt tartani, a mi-ben aztán osztrák részről csak a Károly-Lajos pálya s az északi pálya csak egy kicsiny része vennének részt. Magyarország az eshetőség beálltával igen nagy kárt szenvedne, s a természetes közlekedési irányzatnak kikertülése által őt fenyegető veszélyt csak is úgy kerülheti ki, ha a N. Váradról Kolozsváron és Brassón át Galaczba vezetendő vasutvonalat mielőbb kiépítteti.

c) A Balta-Olojopol-Elisabethgrad-Chrenzenuk-Charukowi vonal.

d) A kaukasszi pálya, Poti-Tiflis-Baku vonal.

II. Északról Délnek indulnak:

e) a szt.-pétervár-vasó-bécsi vonal.

f) A szt.-pétervár-moszkva-orel-kursk-kiew-balta-odessai vonal.

g) A kurks-chartow-taganrogi vonal az azowi tenger partjág.

h) A moszkva-kozlow-woroneschi vonal. S még egy pár kisebb mellék ág. Látjuk ebből, hogy Oroszország, mely vasúthálózatának kiépítésében évekre hátramaradt s évekig tespedett

tétlenségben, az utóbbi 10 év alatt óriásilag megerősítette magát arra nézve, hogy az elmulasztottat helyreépítolja, s a mi fő, az orosz vasutonalak nem maradnak sokáig a papirosos s pusztán tervben, hanem meglepő gyorsasággal építetnek ki. Észlelhetjük, hogy ha az orosz vasúthálózat teljesen kiépítve lesz, Magyarország két kar által leendő körül ölelve, melyek a Németországból s a Dunaféjedelemségekből a magyar határtól északra és délre jövő összes európai kereskedelmi közlekedést a fekete tengerrel az Odessa felé vivő orosz vasutonalhoz fogják terelni.

Ebben hazánkra nézve veszély rejlik, s a veszély komolyan inti Magyarországot sorsának intézőit, hogy idő haladék nélkül nyuljanak az ellenrendszabályokhoz. Nagy meglegedésére szolgálhat ugyan az országnak, hogy az oly régóta óhajtott nagy-várad kolozsvári vasutvonal már egyszer valahára épülőlélben van, s hogy e pálya tova ágazására egész az oláh határszélég a szükseges előkészítő lépések a közlekedésügyi miniszteriumban megtétettek, s hogy e vonalnak munkába vétele is már csupán az országgyűlés jóváhagyásától függ. De ezzel még koránt sincs minden megtéve. Hazánk vasúti összeköttetése Európa észak nyugatával és Galicziával nem felelnek meg a kereskedelmi közlekedés igényeinek s a kérdés, hogy mi módon és hol kötétték egybe a magyar vasúthálózat a Moldva-Oláh vonallal? még nyílt kérdés. Szemben azon bámulandó tevékenységgel, melyet Oroszország jelenben kifejt a végből, hogy az európai átmeneti (transito) kereskedést Odessa felé terelje, Magyarországnak nem szabad idejét tétlenül elpazarolnia, s nem szabad semmi áldozattól visszariadnia a végből, hogy a legrövidebb egybeköttetését Európa nyugatának s a Dunatorkolatnál fekvő fontos kereskedelmi pontokkal Galaczozal és Ibrailával mibamarább eszközölje. „U. A.”

Színházunk ügyében.

(**) Az új színi saison küszöbén állunk. Örömmel vesszük tudomásul, hogy a rendes színi előadások ma megkezdődnek. Ez sokak és mindnyájunk óhajtaása. Mert éreztük, hogy a nemzeti művelődés a ma templomára felette nagy szüksegg van; mert éreztük annak erkölcsi hatását, a színművészet vonzó erejét, mely tagadhatlan, hogy nem egyszer valóságos csodákat tesz úgy a politikai, mint a társadalmi élet terén.

Vajha ne kellene soha bezárva látnunk e templom ajtaját. Akkor elmondhatnók, hogy béke van; a színművészet kibékült az őt folyvást üldözö balsors; a színpad meg van szilárdítva; színészeink nem kénytelenek többé tavasz kezdetével csapatokra oszolva, sátrát húzni a provincia több részében, hogy szerencsét próbáljanak, mert közöttünk nem élhetnek.

Ez mindenesetre nagy és fontos vívmány volna. És nemcsak a nemzeti színház történetében képezne periodust, de a művelődés történetében is fontos helyet foglalna el. Nem kellene egy perezig is nélkülöznünk a szellemi élvezetnek ezen nemét, mely az objectív és subjectív művelődést párhuzamosan fejti, nemesen gyönyörködött, míg egy nagy tömeget egyéb és gyakran sok befolyású időöltéstől von el. Másfelől színészeink sem volnának kitéve a vidéki színpadok kellemetlenségeinek, megóvnák magokat azoknak gyakori rozálásától, sa nyarúság és néha megaláztatástól, melyeknek érezhető következményein már nem egyszer botránkoztunk meg.

De, míg állandó színpadunk nincs, nem lehet, nekünk áll kötelességünkben minden megtenni, mivel a színművészet haladása, virágzása van lehetőségig biztosítva. Ezt nemcsak magunkért tesszük, hanem hazánki kötelességből a közjóért is.

Azonban önkényt értetődik, hogy midőn a közönség áldoz, a színgazgató, valamint a színészeket is lelkiismeretes eljárást követelünk és megkivánjuk, megköveteljük, hogy a nemzeti színházat ne tekintsek intézetnek, mely kenyeret ad, hanem eszméktől hevtőljenek, s a művészi tökély lebegjen előttük, mint végezől, melyet elérni törekednek.

A tavalyi saisonról annak idejében már reflectáltunk. Kiemeltük a hibákat, de nem mellőztük az okokat sem, melyek azokat eredményezték. Nem mentjük a mult évi hiányokat, mert ismerjük a nehézségeket, nem tömjénezünk a működő színészeknek, de másfelől az sem kerülheti ki figyelmünket, hogy voltak olyan esték, melyeken az igazgatónak annyi bevétele sem volt, mennyivel a napi kiadást fedezhette volna, már pedig a jó egyszersmind drága is.

Az idén már az eddigi bajokon lehetőleg segítve lesz, s miként az előjelek mutatják, oly sai-

sont várhatunk, mely nemcsak a tavalyi, de az azelőttieknek is feltűnően sokkal érdekesebb leend.

Ez pedig legfőként a színházi-választmány erőlyes föllépte s nem csekély áldozattal járó üdvös intézkedéseinek eredménye leend, mert ezen az úton lett kivihető, hogy Fejérvári 2000 forint segélypénzt kapjon, hogy tehetségesebb tagokat szerezzon meg színházunk számára; továbbá, hogy ezenkívül tetemes összeg utalványoztatott a színházi alaphoz a végre, hogy új darabok szerezzenek meg. Ezekről később szólandunk, azonban előlegezen is annyit megemlítnék, hogy már eddig-ele is több jeles új darab van megszerelve, u. m. Faust, Gerolsteini hercegnő, Mekka búcsu, Szerelmes kántor, Kék szakáll, Párisi élet sat. ezenkívül több jeles dráma és vígjáték.

Lapunk 108-dik számában közöltük volt az idén társulat tagjai névjegyzékét. Mind a dráma, mind az opera s operett személyzete között oly nevéken akadnak meg szemünk, melyek részint eddig tekintélyes színpadokon foglaltak helyet, részint pedig közönségünknek már ismert kedvencei. Ezek már magokban nagy biztosítékai az eredménynek, ha az eddigi kedvező kritikák tekintjük. A drámatársulat személyzete át van alakítva, még pedig, úgy hisszük, a művészet és közönségünk érdekében, előnyösön. Az opera és operett újból van szervezve; különösen az első érdekében kiváló, tehetséges egyének neveit látjuk előttünk, elannyira, hogy a körülményekhez képest jó sikerről lehetünk biztosítva; mi, hogy teljesen elérve legyen, a közönség pártfogása és áldozatkészsége esz igénybe véve.

Ha a tagokkal megismerkedünk, nem fogunk késni a részletesebb ismertetéssel, addig pedig örömmel fejezünk ki a viszonttalálkozás, óhajtuk, hogy mentől élénkebb és eredménydúsabb legyen a saison, és reméljük, hogy kívánságunk teljesedni fog.

Bem tábornok emlékoszlópa.

M. Várárhely, szept. 28. 1868.

A maroszeiki és maros-vásárhelyi honvédegyesület f. évi szept. 20-án tartott gyűlésében lépéseket tett az idegen földön elhunyt Bem József tábornok emlékére Maros-Vásárhelyt felállítandó szobor, és az Aleppóban nyugvó hős hamvainak ide szállítása tárgyában. Oly meghatalmazással, hogy az a szobor leleplezéséig minden szükséges intézkedéseket megtehesse, kiküldetett egy részint honvédekből, részint székeli és városi tekintélyes közbejárókat kiérdemelt egyénből álló 54 tagú bizottság, melynek elnöke... honvédmagy Szabó János, alelnökei: Borosnyai Pál, Filep Albert és Hajnal József; jegyzői: Székely Ádám, Bakcsy József; pénztárnoka: Csiki Károly, ellenőrök: Kovács Soma és Issekut Imre. Ezen bizottság ugyane hó 27-én tartott értekezletéből egy 26 tagú albizottságot állított fel, melynek elnöke Szabó János; alelnökei: Mikó Mihály úr Maroszeik fő-

királybírája, és Szentgyörgyi Imre kir. közügy igazgató; jegyzői: Bakcsy József és Gyárfás József; tagjai: tanárok, ügyvédek, hivatalnokok és polgárok. Megbízatása és teendője a Bem tábornok élet-történetére vonatkozó adatokat az erdély-magyarhoni hadjáratot illetőleg összeállítani; mindenek előtt pedig a magyar korona országában hazafias adakozások gyűjtésével a szükséges pénzösszeget beszerezni, s annak idejében és az adakozások eredményéhez képest, a kormány közvetítése útján, a dicső hamvak kiadásának kérdését elintézni. Azt is meghatározta a nagy bizottság, hogy jelen üléséből találtassék meg a budai színház művezetője Molnár György, hogy a Bem szobor költségeinek gyarapítása végett „Bem hadjárat” című közérdekeltséget ébresztett látványos színdarabbal rendezzen egy jótékony előadást és annak minden költségeit levonása után fennmaradó tiszta bevételét a szobor bizottságához elküldeni sziveskedjék. Nevezett művezető úr ugyanazon hó 27-ről ez értelemben meg is találtatott s reméljük, készséggel ragadja meg az alkalmat ismert hazafias áldozatkészségének bebizonyítására. Az eredmény annak idején a tisztelt közönségnek tudomására fog juttatni.

Ugyane honvédegyesületi gyűlésből felirat intéz tetett köztestületben álló miniszterelnökünk gróf Andrássy Gyula ö nműgázh, hogy miután gróf Batthyány Lajos miniszterelnök 1848. júl. 24-én kelt rendelete folytán biztosítottak azon állam hivatalnokok, kik 1848-49-ben a hon és alkotmány védelmére a honvédek sorába állottak, hogy a hadjárat végével előbbi hivatali állomásaikat visszanyerendik, elserenestlenedett honfitársaink viszonti alkalmazásait s ez által a véginségstől megmentését kegyesen elrendelni méltóztatassék.

B. B.

Magyar országgyűlés.

A képviselőház ülése szept. 28-án.

Napirenden van a horvát országos küldöttség jelentése s az általa készített kiegyezési törvényjavaslat tárgyalása.

Várady Gábor: az országos küldöttség eljárt megbízatásában s betérjesztette javaslatát, melyet ő egy általános, valamint részleteiben elfogad. Azon pont, melyre nézve mégis kiegészítést kívánt, az: mely Fiumera vonatkozik. Nem akar hosszas fejtegetésbe bocsátkozni, mert hiszen mindnyájan tudjuk, hogy Fiume a miénk; csak röviden idézi azon törvényeket és történelmi adatokat, melyekből világosan kitűnik, hogy Fiume szorosan és közvetlenül Magyarországhoz tartozik, s nem állt soha a horvát bán alatt. Tudjuk mi és tudják horvát testvéreink, hogy Fiume a kiegyezés elengedhetlen föltele, sine qua nonja; nem árá a kiegyezésnek, hanem záloga, megpecsétlése. Indítványozza ezek folytán: határozza el a ház, hogy a kormánynak köteleességévé tétessék Fiume vissza-

csatolását azonnal eszközölni; ennek megtörtétevel a horvát egyezmény azonnal életbe lép.

Bezerédi László csatlakozik Várady nézeteihez azon örvendetes tudattal, hogy alig volt a jelen törvényhozásnak szerencsésebben megoldott tárgya, mint a horvát kérdés, miért is a bizottságnak köszönetet nyilvánít. (Éljenzés.) Fiume iránt is osztja az indítványozott intézkedést.

Deák Ferencz ugy látja, hogy Várady indítványának elfogadása által eleget tesznek; hanem ő utasítani kívánja még a miniszteriumot, hogy a horvátok kifejezett kívánságához képpent Dalmátia és a határőrseg iránt kedvező határozatot eszközöljen ki ő felségénél; ugyszintén arra nézve, hogy Horvátország tavaly 1000 el több ujonczot adott a kellő jutaléknál.

Elnök ennek folytán kimondja a határozatot, hogy a ház a bizottság jelentését en bloc, Váradynak Fiumera vonatkozó indítványával együtt elfogadja. (Éljenzés.)

A képviselőház ülése szept. 29-kén.

Napirenden van a szőlődézmá megváltása és Nikolics indítványa a temesvári fakérdésben. Első sorban tárgyalásra kerül a szőlődézmá s az általános vita megkezdetik.

Halász Boldizsár nagy zaj közt fejtegeti és magyaráztatja, mily alapon számítassék ki a megváltási ár; a javasolt jövedelmi kulcs helyett a föld becsárát indítványozza.

Lónyay Gábor üdvözlö a törvényjavaslatot s nem is akar a megváltás ellen szólni, de kívánja, hogy országosan törtéjék. (Zaj, ellenmondás.) S azért is jogos az országos megváltás, mert a szőlődézmá urbéri természetű. (Zaj.)

Nyáry Pál három kérdést lát itt megoldandónak: van-e az államnak joga, magasb czélok végett kisajátításokat tenni? s ha van, mily módon? mire nem felelhetvén másként, mint kárterítés által, a harmadik kérdés az, a jelen esetben alkalmazható-e? Idézi a kérdés 48 ban lett tárgyalását, nem helyeslő az akkori eljárást, s maga részéről megjegyezvén, hogy ő 48 óta sokat felelt és sokat tanult. (Tetszés.) Fejtegeti ezután a szőlődézmá természetét, s végül azon következtetésre jut: hogy a dézmajogosságnak ezentúl is ugyanoly jövedelmet kell hűzni, mint eddig, s így Halász nézetei a megváltási kulcs iránt nem helyesek. Felel ezután Lónyainak, hogy a 48 ki törvényhozás nem tekintette a szőlődézmát urbéri természetűnek, s így államkárpótlásról sem lehet szó.

Horváth Boldizsár igazságügyminiszter sem méltányosnak, sem kivihetőnek nem tartja, hogy a dézmá országosan váltassék meg, de igazságosnak sem mert a dézmá nem urbéri természetű; a melyek urbériek voltak, azok megváltása a többi urberekkel megtörtént. Nem akarja a népjogait csorbitani, de ajándékot sem akar neki adni, s hiszi, hogy a magyar nép elég józan belátással e tekintetben. Kéri tehát a javaslat szerkezetének elfogadását. (Helyeslés.)

apostolai még 1500. év után is inkább bethlehem jászolban, mint jeruzsálemi fényes palotában lakoztak; kinek célja a muzeumok, különféle múltak s kiállítások és intézetek tanulmányozása, vagy legalább megtekintése, az tapasztalni fogja egy gyönyörűen rendezett világvárosnak, mint Berlin, roppant előnyét pl. az összevisszahalmozott Bécs felett, mert míg itt hét nyolcz nap szükséges, ott négy teljesen elegendő arra, hogy a nevezetességeket megtekintse az ember, még pedig úgy, hogy ez alatt Charlottenburg- és a második királyi székelyhely Potsdamba is kimehetni. Berlinben, a város térképével kezében, bizony megtalálhatni minden utcáit, melyeknek legszebbike az ugynevezett „Unter den Linden”, szerintem még egyszer oly szép lenne, ha úgy sem nagyon szép fasorait kívágnák, vagy szebbekkel helyettesitenék. E városnak különben nagy hátránya van az, hogy nincs egy szép folyója, mert a Spree, mely akkor, mint a mi Szamosunk Kolozsvárnál, nem igen válik díszére az egyéb tekintetben oly szép Berlinnek. Gyűjteményeiről, műkincseiről természetesen egy szűk levél keretében mitsem szólhatok, egyedül azt említem meg, hogy a „Zenghaus”-ban, mely a muzeum fegyvertáraként tekintendő s hol 100,000 új puská van felállítva, a trophaeumok száma négy oszlop csoportozattal szaporodott meg a hatvanhatban elfoglalt osztrák fegyverek, ágyúk és lobogókból s az akadémia állandó műkiállításai termében majd minden második, harmadik kép a hadjárat egyes jeleneteit tárja fel előttünk.

Berlintől Hannover felé nem sok látni való van, legfőkébb a ki egy ezer éves sajtáságos ódonserűt várost akar látni, az betekinthe a Welf-fek ősfészkebe, Braunschweigba, mely város 1861-ben tünneplő alapítására ezeredik évét, s mely hogy egy élő régiségként legyen, semmi sem kell egyéb hozzá, mint egy födelet vonni felebe. Maga Hannover sem sokkal áll feljebb, sőt egész Westphaliáig a természet nem sok élet nyújt az utasnak, hanem aztán a „Porta Westphalica”-nál elérjük a Wesert s az ennek völgyét kétfélel övedző Weserhegység igen kedvessé teszi az utat.

Hanem a ki természeti szépségek iránt érzékel bir, az báladosabb utat alig tehet, mint

Kurucz György Halász és Lónyay ellen polemizál, mintha a szőlődézmá már 48-ban eltörtetett volna.

Bernáth Zsigmond is Lónyayt csafolja s kijelenti, hogy nem az államnak, hanem a dézmakötelezettségeknek kell magukat megváltani; sőt kinyilatkoztatja, hogy sajnálja azon hibát, mely az által elkövetetett, hogy az urbéri országosan váltattott meg. Ne essünk újra e hibába. (Helyeslés.)

Bónis Samu a javaslatot, mivel a dézmá eltörlesztés célozza, általánosságban elfogadja; a többi a részletes vitára tartozik.

Horváth Lajos előadó végül csafolja a különféle fölmertült ellennézeteket, különösen mint ha a jövedelem alapul vétele által a szorgalom sujtatnék; igaz, hogy a ki jobban művelti, többet fizet, de ez csak a dézmá, nem pedig a megváltás ellen szól, mert az a dézmaköteles, ki többet fektetett be, jobban művelte, s így több jövedelmet számított, tudta, hogy így több tizedet is fizet. Hogy perekre vezetne, nem áll; választott bírók döntik el az ügyet éppen ennek elkerülése végett. Végül Zsedényi és Lónyay némely állításaira tesz észrevételt.

Elnök ezután fölteszi a kérdést s a javaslat általánosságban nagy többséggel elfogadtatik: ellene csak a külön indítványt tevők szavaztak.

A szász nemzeti egyetem

szept. 26-diki ülése.

Napirend előtt Schuller Libloy, mint későn választott siet hozzájárulni az ismeretes tiltakozást aláírtak véleményéhez; de hogy is maradhatott volna el innen Schuller Libloy úr?

Ezután a brassói indítvány kertülvén szónyegre, midőn ez az ötös bizottsághoz áttétetni indítványoztatott, Schreiber Ferencz az ifju szászok részéről kívánja, hogy az ő szászokból álló 5 tagú bizottság még 2 taggal szaporíttassék egy az ifju szászok pártjából, egy pedig a románok közül. Elfogadtatott s megválasztatott Lindner Gusztáv és Dobó Mihály.

Még némi segélyezési ügyek tárgyalatván, az ülés eloszlott.

September 28-diki ülése.

A mai ülés legérdekesebb tárgyát egy folyó évi jun. 25-kén kelt miniszteri rendelet képezte, mely az előbbi egyetem eljárásaira teszi meg bírálatát s megrovja az egyetem azon eljárását, hogy be nem várva semmi hiv. értesítést, folyó évi febr. 20-án a régi comes nyugdíjaztatását tanácskozással bírálat tárgyává tette, s arra küldöik utasítása nélkül kárhözvont ítéletet mondott.

E rendeletet előadó Flieger K. tudomásul venni s levéltárra helyezni indítványozza, mire kifejtett a harcz, az ő szászok mit sem akarnak hallani a tudomásvételtől, egyszerűen ad acta kívánják tenni, míg az ifju szászok felszólalása pusztában kiáltozó maradt; s így a rendelet sorsa fe-

Költőtől Mainz-ig fel a Rajnán. E szép folyam völgye már Bonnál elkezdi szűkíteni s mire Koblenz-ig értünk, egészen magára a folyamra szorul össze. Innen egy jó félnapot kanyarog az itt-ott apró szigetekkel tarkázott szép folyam a szorosan két partján emelkedő részint erdővel, részint szőlővel borított Rajna-hegység között, melynek még sziklacsúcsait is megmivelik jó boráért. A folyam partján létező keskeny és szűk lapályok mind városokkal és falvakkal vannak benépesítve s a hegyoldalak és sziklacsúcsok kétfélel részint várőrségekkel, részint régi várromokkal oly sűrűn tarkazva, hogy egy fél nap alatt nem kevesebb, mint 60-80 ily vár és várom alatt halad el repülő gőzcsúnk.

A rajna-völgyi közlekedés általában roppant élénk, mert a mellett, hogy a hajók egymást érik, a folyam mindkét partján vasút nyulik el, melyekért nem egy sz klabegyert kellett átfúrni.

S mit tapasztaltam én ez s általában tett utazásaim alatt? Fájdalom, reánk nézve csak szomorított, mert párhuzamot vonva köztünk s a külföld között, azon gondolatra kellett jönnöm, hogy későre lesz még az, midőn történelmi emlékeink s természeti nevezetességeink annyira vonzzák az utazók seregét magukhoz, mint azt itt tapasztalhatni. Itten a fiatalág szűnődő kezdetén útutakat akaszt a nyakába s meg hazája földét, nevezetességeit, emlékeit színről-színre látni, ismerni, hogy annál inkább szerethesse. Így van-e ez nálunk?... Itt minden nevezetességnek, minden romnak meg van a maga történelme nemcsak a nép ajkán, hanem ezer meg ezer példányban közkézben forgó nyomtatásban. Így van-e ez nálunk?... Itt minden vidéknek, nagyobb városnak meg van térképe, nevezetességeinek leírásával, melyek segítségével idegen is azonnal tájékozhatja magát, s nincs történelmi emlék, melynek fényképét a legkülönfélébb felvételekben és alakokban meg ne lehetne kapni, sőt mindenütt a helyszínen árulatik többnyire valamely jótékony czéllal egybekötve. Így van-e mindez a meg számtalan ehez tartozó nálunk?...

Vajha ez és hasonló kérdésekre mentől hamarabb igennel felelhetnénk!

Kozma F.

TÁRCZA.

B. Orbán Balázs

SZÉKELYFÖLD

című munkája.

(K. A.) Talán minden magyar szívvvel összhangzólag állítjuk, hogy Erdély földaraszán mindig kellemes érzéssel tekintünk azon helyre, mely a székelyföldet jelöli, azt a földet, hol a tősgyökeres magyar elem százezereknél tömörül, s hol az ő magyar erőnyek aranytisztaságát még nem homályosította el a XIX. század kalmár szelleme. Bizonyára búszkén gondolunk hazánk e részére, s különösen mi Királyhágón inneniek gyakran merítünk megnyugvást a nemzeti létünknek fenyegető időkben azon tudatból, hogy e föld van.

Ki a székelyföldet, népet, e nép történelmét és életét nem ismeri, annak nincs tiszta fogalma a Királyhágón inneni magyar eleőről, ismeretlen e hon legszebb részével, rejtve vannak előtte azon eredeti és sajátos szokások, melyek a legfényesebb világot vetik ősatyáink erkölcsére; ezer évek élő történetét, saját szívverének dobbanását nem ismeri az.

S milyen sokan vagyunk ilyenek! Vagy talán nem lehetne-e könnyen megszámlálni még a székelyföld lakói közt is azokat, kik elmondhatják, hogy ez irányban, akár a régészeti vagy népművelői, akár a statisztikai, történelmi avagy társadalmi szempontot véve fel — teljesen tisztában vannak?

Pedig kinek ne élne szívében a vágy, ismerni hazáját minden zégzugában, ismerni különösen a székelyföldet?

Éppen ezért méltán fogadhatjuk örömmel Orbán Balásznak „Székelyföld” című, jelenleg sajtó alatt levő művét, melyről nem rég említés volt téve e lapokban is. E munka az, mely, szerző ígéréte szerint, a székelyföld teljes monographiáját nyújtja az olvasónak.

Mint említők, még most levén sajtó alatt, nem terjeszkedhetünk részleteire, de tudjuk, miként keletkezett, többször voltak tanúi a szerző fáradságtalan buzgalmanak, tudjuk mekkora kitartással dolgozott e műven éveken át, s mennyi fáradság-

gába, áldozatába került összeállítása. Csüggedés nélkül kutatta a levéltárakat s járta be faluról-falura a székelyföldet, fényképezve az érdekesebb helyeket, eltanulva a nép szólás formáit, eredeti közmondásait, sajátosságait. Így gyűjtögette lankadatlanul az anyagot azon kétségtelenül becses munkára, melyben, hogy sok újat fogunk találni, kezeskedik azon egy tudomásunkra jutott örvendetes statisztikai adat is, mely az abszolút-kormány alatti népszámlálás elfogultságáról minden eddigieknél fényesebben tanuskodik; így Orbán B. egyedül Udvarhelyszéken 30,000 székelylyel mutat fel többet, mint a mennyiről az eddigi, magyar emésző statisztika szólott.

Tán nincs is miért szóljunk többet e műről, melyet szerzője számos meglepő történelmi adattal s érdekes képpel ígér életkíteni. Nincs is talán miért ezeketán fölemlítnünk, hogy tekintve az olcsó árt, szerző fáradsága, s költsége a legjobb eredmény mellett sem lehet kellőleg megtérítve, és ez is csak önzetlensége mellett bizonyít; s midőn ez által munkájának megszerzésére a szegényebb osztálynak is alkalmat nyit, tanujelét adja, hogy vezetője a közérdek volt.

Nagyon szomorú lenne, ha az ennek oltára hozott fáradság és áldozat nélkülözne a kellő elismerést s tovább buzdító pártolást.

Mi azt hisszük, hogy Orbán B. „Székelyföld” című nagy hiányt pótló műve nem fog e sorokban részvétlni. Felhívjuk rá a figyelmet.

Heidelberg, szept. 25. 1868.

Tisztelt szerkesztő úr! Most érkezvén meg egy pár heti útazásomról, mely Észak-Németország nevezetesebb pontjain vitt keresztül s Köln-től Mainz-ig a Rajnán fel: engedje meg, hogy e gazdag változatu panorámából egy pár képet állítsak t. olvasói elébe.

Kit a világtörténelmi emlékek érdekelnek, az bő mértékben találja fel azokat Lipcsének és vidékének a magyar alföldhöz hasonló roppant sík téerein, mint őseink (Merzeburg), s mint a Wallenstein, Tilly, Gusztáv Adolf és Napoleon örökemlékü hadjáratának színhelyén; ki a reformáció bölcsőjéhez vágyik, az látni fogja a Wartburgon és Wittenbergben, hogy a vallásnak

lett 6 száz parti értelemben hozott határozat. Szép törvény tisztelet! Erre tudomásul vétetik, hogy egy az egyetem illetőségét történelmi alapokon kifejtési készlet munkát még befejezte nincs, de nem sokára kész lesz.

Végül a Fogaras és Galacz közti levő hid, s a fogarasi malom költségeire megszavazatik az indítványozott összeg: Előbbire 220, utóbbira 105 forint.

Törvényjavaslat

a törvényesen bevett keresztény vallásfelekezetek viszonyossága tárgyában.

(Folytatás.)

II. Fejezet. A vegyes házasságokról. 10. §. Különböző keresztény hitvallású egyének egybekeleséből származó úgynevezett vegyes házasságoknál, a háromszori hirdetést egyik fél lelkésze sem tagadhatja meg. Ha azt valamelyik fél lelkésze megtagadja, két tanúnak a felől adott bizonyítványa mellett, hogy azon lelkész a kihirdetésre felszólított, egyik fél lelkészének hirdetése is elég. Azonban minden ilyen esetben, ha az egybekeles után derül ki, hogy az összekelt felek közt valamely házasságukat gátló vagy tiltó akadály volt, ezért a kihirdetést megtagadó lelkész felelős.

11. §. Ha pedig a háromszori kihirdetés megtörtént, de valamelyik fél lelkésze vonakodnék kiadni az elbocsátó levelet, a házassulandó felek részéről két tanu nála megjelenvén, kéri az elbocsátó levél kiadását, melynek megtagadása esetében a tanuk egyike azon kérdést intézi a lelkészhez, hogy a szándékolt egybekeles ellen jelentette-e be akadály vagy nem? A lelkész által e kérdésre adott vagy megtagadott válaszára a tanuk bizonyítványt adnak, mely teljesen pótolja az elbocsátó levelet. A netalan feljelentett akadály eltilkolásáért a lelkész egészen a hivatal-vesztéséig fokozható büntetés terhébe állt felelős.

12. §. Vegyes házasságok bármelyik fél papja előtt érvényesen köthetők.

13. §. Vegyes házasságban élő keresztény házastársak egyező, s akár irásban, akár hiteles tanu előtt élő szóval nyilvánított akarattal, mindkét nembeli gyermekeik vallásos nevelése iránt szabadon rendelkeznek.

14. §. A szülők szabad rendelkezését korlátozni, vagy annak, akaratjuk ellenére, érvényesítést követelni, sem a világi hatóságok, sem a hitfelekezeti egyházak jogosítva nincsenek. Ennek folytán a gyermekek vallási neveléséről kiadott terítvények, vagy a szülők az iránti szabad rendelkezését korlátozó bármily okmányok érvénytelenek.

15. §. A szülők ezen szabad rendelkezési joga a 7-dik évet meg nem haladott mindkét nembeli gyermekeiket illetően azon esetre is kiterjed, ha mindketten vagy egyikük más vallásra térne át, mint a melyet előbb követett.

16. §. Ha mindkét szülő vagy azok egyike előbb meghalna, mielőtt gyermekeik vallásos neveltetése iránt közakarattal rendelkeztek volna, vagy ha az életben levő szülők e részben bármely okból nem rendelkeznek: ezen esetekben a vegyes házasságban született gyermekek közül a fiúk atyjuknak, a leányok anyjuknak vallását követik. A szülők bármelyikének halála a gyermekek vallásos nevelésén nem változtat semmit, valamint a házasságnak jogérvényes felbontása sem.

17. §. Ha a szülők valamelyike más vallásra tér át, mint a melyet előbb követett, a 7-dik évet meg nem töltött gyermekek nemük szerint követik az áttértet.

18. §. A házasság előtt született, de az egybekeles után törvényesített gyermekek, vallásos nevelés tekintetében, a törvényesen született gyermekekkel egyenlő törvény alatt állanak.

19. §. Házasságon kívül született, s így törvénytelen gyermekek, ha atyjuk által elismertettek, hasonlóan a törvényes gyermekekkel egyenlő törvény alá jönnek; ellenkező esetben anyjuk vallását követik.

20. §. Lenelencz s általában oly gyermekek, kiknek szülője nem tudatik, annak vallását követik, a ki őket felfogadta. Ha lenelenczházba adtak, s az intézet valamely vallásfelekezeté, azon felekezet vallásában neveltetnek. Ha ezen s ban említett esetek egyike sem fordul elő, az ily lenelencz azon vallásban neveltetnek, mely a találás helyén többségben van. (Vége következik.)

NAPI HIREK.

Galliczia helyett Gödöllőnek jutott a szerenese e napokban a legmagasb udvart befogadni. Királyi Felsége szept. 29-kén utazott oda, a királyi gyermekek pedig szerdán érkeztek. Az udvari személyzet és podgyász már előbb mind Gödöllőre érkezett, hol ezúttal alkalmasint hosszabb ideig tart a mulatás.

Az oktatásügyminiszter, tekintve azon számos nehézségeket, melyekkel az első izraelita congressusra elrendelt választások járnak, a határnapot, melyen a képviselők választandók, november 3-ról ugyane hó 18-ra halasztotta. A congressus megnyitásának napja nem szenved változást.

A románok jelenleg N. Szebenben ül-

sző egyh. congressusa m. hó 29-én tartá második ülését, midőn két választást semmisített meg: a m. ilyeit és kis-jenőit, utolsót, mert a választott még nem érte el 30 dik évét. A maros-ilyei követ Stezár a kis-jenői Stanescu volt. Ugyanez alkalommal elvetették egy indítvány, mely 20 tagnak jogot ad titkos ülések tartatását kéri.

Pichler Bódog ösmert jőnévű zene-mestertünk a főkörmányzósztól engedélyt nyert ének-akadémiára. Örvendünk ez új vállalatnak, melyre valóban szükség van s szerencsét kívánunk. Vállalkozó szakképzettségét ösmerve hisszük, hogy az eredmény sem fog hiányozni. Addig is, míg erről tüzesebben szólnánk, ajánljuk a közönség figyelmébe.

Mint halljuk, városunkban hamis tizforintos bankjegyekre akadtak. A városi törvény-szék erőlyes lépéseket tett a hamisítók fölfedezésére.

A helybeli házi zenekör választmánya tisztelettel tudatja a t. cz. közönséggel, nevezetesen t. részvényes tagjaival, miszerint az alapszabályok értelmében tartott két havi szünet eltelté után, f. évi szeptember hóban újlag megkezdettek a zenekör rendes heti gyakorlatai és havi előadásai. Egyidejűleg értesítettnek a t. részvényes tagok, a választmányuk azon újabbban meghatározott intézkedése felől, miszerint jövőre a rendes havi előadások iránti érdek fokozása tekintetéből, részvény-jegyek adatnak ki, melyek előadások alkalmakor belépti-jegy gyanánt fognak szolgálni. Ezen részvényjegyek a pénztárnok által kézbesítetnek, és használatuk már a legközelebbi havi előadáson gyakorlatba jövend. Mindazonáltal fennhagyatik a t. részvényesek azon szabályszerű joga, hogy magokkal 1—2 vendéget hozhatnak, kiknek nevét azonban kivétel nélkül a vendégkönyvbe beírni szivesen kértetnek. Kolozsvárt, szept. 25 kén, 1868. A házi zenekör választmánya.

A házi zenekör szünetelése utáni első előadása f. hó 4-én délután 4 1/2 órakor, tulajdon helyisége termében fog megtartatni következő műsorozattal: Schuman R. zongora quintett, előadva Pichler Bódogné úrasszony, Boér Gergely, Trandafir Miklós, Wattervliet Ágoston és id. Bodor Pál urak által. — Henselt Etude de concert, zongorán játsza Kohn Berta, Wagner R. Tannhäuser nyitánya 4 kére, zongorán előadják Pichler Bódog és neje. — Mozart, „Ave verum“, szólamnégyes, éneklik Hintz Jenni, Bennel Amália úrhölgyek, Haan Márton és Terasch V. urak vonó hangszerek kíséretével.

Szini idényünk ma nyílik meg „Troubadour“-al.

A Kolozsvárt megújult marhavész állása 1868-ban: A városi összes marha létszám 2686; járvány-lepte udvarok száma szept. 30-án volt 7, oktob. 1-én van 7; járvány-lepte mezőreisz szept. 30-án 2, okt. 1-én 2; jár. lepte marha létszám szept. 30-án 132, okt. 1-én 137; ezekből: beteg lett szept. 30-án 7, okt. 1-én 7; elhullott szept. 30-án 1, okt. 1-én 2; a tulajdonosok kívánságára lebunkóztatott szept. 30-án 1, okt. 1-én —; összes beteg szept. 30-án 23, okt. 1-én 23; összes egészséges mint gyanus szept. 30-án 78, okt. 1-én 74; a mézárások által kivágott szept. 30-án 6, okt. 1-én 7. Kolozsvárt, okt. 2-án. Filep Samu, id. polgármester.

A torda-fehérvári és kolozsvár dézbányai útvm nagysága ellen felszólalást olvasunk a „H“-ban; s e felszólalás valóban nem méltatlan akkor, midőn egyebütt, s például a szász-földön az utak teljesen szabadok, Tordától Gyulafejevárig pedig talán 3 frtjába kerül a vám egy két lovas szekeren útazónak.

Heckenást Gnsztáv kiadónál legújában megjelent könyvek: 1) A Nemzetgazdasági eszmék fejlődési története és befolyása a közviszonyokra Magyarországon. Koszorozott pályamű, írta Kautz Gyula. A 602 lapra terjedő jeles munka ára 4 frt 40 kr o. ért. 2) Adomák és jellemző vonások a forradalom és honvédelethöl. 192 lap. Ára 80 kr o. é. 3) Jókai Mór „Magyar Nábob“-jának népszerű kiadása három kötetben ára 2 frt 40 kr o. é. A nemzet közkeletességét regényírójának e jeles művét t. olvasóink figyelmébe ajánljuk, miután azt most olcsó áron is megszerezhetik.

Beküldetett szerkesztőségünkhez „a maros vásárhelyi takarékpénztár alapszabályainak tervezete“, a kiállítás a m.-vásárhelyi ev. ref. tanoda új gyorsajójának dícséretére válik; egyszersmind értesültünk, hogy a helyi ivartó urakhoz is megküldettek hasonló példányok, melyeket a részvényt aláírói szándékoztok éppen egy Folly mint Lugosi uraknál megtekinthetik, az aláírás zárhatárideje f. évi október 10-ére levén kitűzve.

A katolikus autonómia ügyében okt. hó 1-én kezdődtek a tanácskozások. E vegyes tanácskozásokban a világi hívek képviseltetésére az éppen együttülő országgyűlés felső- és alsóházának katolikus tagjai közül hivatnak meg számosan. Mintegy nyolcezer meghívó levél küldetett szét, míg a clerus részéről a tanácskozmányban (a pannonhalmi főapátot kivéve) a püspököknek azon tagjai részt veendek, a kik gátolva nincsenek a fővárosban megjelenni. Szombaton előleges tanácskozmány tartott a kultuszminiszter elnöke alatt. Már ezen előleges tanácskozmányban igen

lényeges differentiak merültek fel. Megemlítjük egyuttal az első differentiát. — Deák F. azon óhajjal kezdte meg a tanácskozmányt, hogy az okt. 1-ére összehívott értekezletnek az a célja, hogy egyetértést eredményezzen. De ő a püspökök munkálataiban nem látja a kezességet a sikerre, s ennél fogva felszólítja a papságot, dolgozzon ki egy más javaslatot, azon alapelvre fektetve, hogy a kath. synodus többségét mindenestbe a világiak képezék. Csak azáltal tesznek eleget a katolikusok méltányos kívánalmainak, ha biztosítják befolyásukat az egyházi és iskolai ügyekbe. Ghyoz Kálmán, Zichy Antal, Bezerédi László, Horváth Döme mindannyian szintén ezen véleményen voltak. De nem úgy Cziráky gróf. Ő fenntartani kívánja a clerus régi befolyását ezen ügyekre. Az értekezlet többsége azonban Deák mellett nyilatkozott.

A Duna tulsó partjáról érkező jelentések megegyeznek arra nézve, hogy az orosz izgatások egy idő óta határozottabban előtérbe lépnek. Fegyverszállítmányok és lökészletek érkeznek orosz hajókon Galaczba és Brailába, s az orosz konzuloknak adatnak át; ausztriai hajókon rendes utvelekkel bíró fölkelőket szállítanak az Al-Dunáról fölfelé.

Nyilvános köszönet.

Az erdélyi unitáriusoknak f. 1868 dik évi augustus utolsó napjaiban — a lelkiismeret szabadsága törvényes biztosításának három százados emlékére — Tordán tartott zsinati főtanácsán egyházi tanácsos tks. Kelemen Benjámint úr a nevelés-oltárára vallásos buzgósággal és istenes készséggel hozott több rendbeli áldozatai és alapítványai között a tanulás előmozdítására a sz. mihályi unitária ekklezsia iskolája javára az 1869-dik évi január 1-étől kamatozandó 200 frt o. é. alapítványt tenni kegyeskedett, s e mellett a nevezett ekklezsia készülőkben levő orgonájára, egyházi főjegyző Pap Mózes úr útján, nekem 50 frtot o. é. ajándékképpen kézbesített.

A Kelemen-nevet tiszteltté és kegyeltté tette Sz. Mihály községében alapító egyházi tanácsos urnak néhai kedves emlékeztető édes atyja, ki a sz. mihályi unitária ekkleziájának buzamos ideig szeretetben és közkeletességben élt papja volt, de e név iránt most kétszeres tiszteletre és hálára kötelezve érezzük magunkat!

Kedves kötelességet teljesíték azért, midőn egyházi tanácsos tks. Kelemen Benjámint urnak megnevezett alapítványáért és ajándékáért ekkleziám megbízásából ennek tiszta szívből származó hálás köszönetét ezennel nyilvánosan kifejezem, s kifejezést adok egyszersmind azon buzgó óhajátunknak is: hogy a mindenható Isten alapító urnak becses és közhasznú életét hosszasan tartsa meg.

Sz. Mihály, sept. 12-én, 1868.

Török Sámuel,
sz. mihályi unitárius pap.

KÜLFÖLD.

Páris, sept. 28. Egy sevillai újság lap sept. 26-kán Prim tábornok proclamatióját teszi közzé, melyben ez mondatik: A forradalom órája ütött; a kormány gonoszúsága a későn érkezett engedményeket lehetetlenné tette; kívánatos, hogy a nép ítéletének ne vágjanak eleje. — Ezen proclamatió általános szavazatjogot ajánl.

A spanyol forradalmi junta manifestuma a következőket proclamatja: Általános szavazatjogot; sajtószabadságot; az oktatás és kereskedelem szabadságát; a vámszabályzat szabadelvű reformját; a házijog és levél titok sérthetlenségét; továbbá az államvallásra, a dynastiára és a trónörökös rendjére vonatkozó alkotmányi czikkelyek megszüntetését. A proclamatió továbbá a következőket jelenti: A tengerészet és hadsereg szervezését: egyenlő terheket és ennek alapján a cortes-választást; az élelmiszerek adójának leállítását és a cortesnek általános szavazatjog alapján leendő választását.

A manifestum így végződik: Éljen a szabadság! Le a dynastiával! Éljen a nemzeti souverainitás!

Cadixban is jelent meg e hó 19-kén proclamatió, aláírva Prim, Dulce, Bedoya, Topete és mások által. Az aláírók ezen kiáltványban felmondják a kormány iránt való engedelmisséget, és ki nyilatkoztatják, hogy a fegyvert nem teszik le addig, míg a nemzet kívánságai nem teljesítetnek.

„A spanyol fölkelésnek“ — mond a „Times“ — „két szava van, s e két szó igen különböző hangon szól. Az egyik a hivatalos szó, s annak san-sebastiani viszhangjai, melyek a lázadók megveretéséről, Cordova s Granada visszafoglalásáról, az illoyalis admirálnak egyik öblben tett lázítási kísérletjei megghiusulásától, a nyugalomnak az egész királyságban uralkodásáról, legfőkébb néhány város kivételével, beszélnek. A nem-hivatalos szó azon hátránnyal bír, hogy az értesítés rendes csatornája zárván vannak előtte. Ez utóbbi szerint Ciudad-Real, valamint az összes spanyol s tengeri haderő föllázadt, Ferrol, Galliczia, Coromea s Santanderben; Valencia fölkel; Serrano utban van, hogy Cordovában találkozzék a regalista sereggel; Prim

Andalusiaiban parancsnokol, s Madrid felé nyomul; páni remület uralkodik Madrid utcáin, s torlaszok emeltettek; továbbá a királynő kész lemondani azon föltétel alatt, hogy fia nevében regesszé nevezeték ki; a fölkelés vezérei ezen ajánlatot visszavetették; azok a Bourbon-dynastia elűzését, egy alkotmány-készítő gyűlés összehívását, s ideiglenes kormányt kívánnak, s Espartero, kinek lakóhelye, Lograno a lázadásához csatlakozott, ezen programhoz hozzájárult. A külsőek számos részletekben ellenkeznek egymással. Azonban a hivatalos közlések is eléggé bizonyítják a jelen veszély komolyságát a spanyol monarchiára nézve.

A „Gaulois“ írja: Valamennyi hadihajó, mely San-Sebastianban volt, hogy a királynőt kísérje, elhagyta e helyet s a fölkelő hajórajhoz csatlakozott. Egyedül a „Borja“ nevű kisebb gőzös maradt a királynő rendelkezésére vissza. Minden azt látezik bizonyítani, hogy ha Novaliches nem bír elég hadi erővel, vagy nem képes személyes tekintélye által batni a lázadókra, úgy a hajóraj Sevillában fedélzetre veheti a fellázadt katonaságot s azt a félsziget bármely pontján partra szállíthatja, hogy a forradalmat terjeszték. Semmi sem könnyebb ennél, ha meggondoljuk, hogy nincs egy másodrendű kikötő sem, mely a „Zaragoza“ és a „Villa de Madrid“ sorhajóknak ellene bírna állani. Concha tks. nem tudja, hol áll a feje, s eddigelő minden kibékítési kísérlet megghiusult Serranoval szemben. Hiteles adatok szerint Inestal dandárnok, kit Izabella kormánya küldött ki a fölkelők legyőzésére, szintén csatlakozott ezekhez. Valamennyi szabadelvű egyén, kik közös ügyet csinálnak a forradalommal, s kiket Concha tábornok csatlakozásra felszólított, hogy az asturiai herczeg mellett nyilatkozzanak, azt felelik, hogy e kérdésben csak az alkotmányozó cortes illetékes határozni. Andalusia nagykereskedői minden pénzüket felajánlották a fölkelő tábornokoknak, csak hogy azok győzelemre vigyék a forradalmat.

A „Gaulois“ azon hire, hogy Siciliában forradalom ütött ki, roppant sensatiót gerjeszt Párisban. Nevezett lap állítása szerint a nápolyi volt király proclamatiói idézték azt elő, azonban ugy látszik, mikép a mozgalom, a mely Calabriára terjed ki inkább republikánus, mintán a fölkelők folyvást ezt hangoztatják: „Éljen a köztársaság!“ Egyebiránt a siciliai forradalom összeköttetésben áll a spanyol fölkeléssel; attól tartanak, hogy Olaszország követni fogja Spanyolország példáját, és megkísérti a dynastia megbuktatását, sőt azt is mondják, mikép az olasz tettepárt főnökei és Prim már előre megegyeztek. (?)

A közönség köréből.

Még egy és utolsó szó.

Sz. Udvarhely, szept. 17. 1868.

„Felelet a válasza“ czikkirója azt állítja, hogy ferditek. Nem akarom magam reá hivatkozással menteni. A vád súlyos, sokkal súlyosabb, minthogy lelkiismeretem megbírná. De hála a véletlennek! kiment az, hogy a II. rész, 2-dik bekezdése így hangzik: „Egy pap beszédének a jelenre vonatkozó veleje, T. úr szerint, körülbelül ez volt: „E szó: körülbelül, ritkítva van szedve s tölem idézve, így a f. író úr figyelmét nem keltette el, tehát kár volt oly fennhangon beszélni s majd egy egész hasáb leírására kárhoztatni a papirost.

A több mint félve lezajlott bizottmányi-gyűlésen, melyen a kérdéses beszéd tartatott, jelen nem voltam, mások után írtam. Miután a meggyűléseken mondottakat gyorsírók nem jegyzik, gondoltam: akadtának olyan szószárlasfogatok, kik ezt mohón kizsákmányolnádok, egy egy szóba belekötnek. Nemes fegyver. Ezen okokból és nem véletlenségből írtam, hogy: körülbelül.

A mit azon tisztelendő úr a multra nézve mondott, hogy az urak miatt volt a székiely nemzet minden nyomora, és fölemlítette a segesvári orr- s fülvágást, a siculicidiumot, ha ez áll, a mint való is, miként következik ebből a jelenre ez, „ha egy méltóságos úr a választókat netálan meg akarná vesztegetni, könnyebb lenne egy dúllió járást megvesztegetni, mint kilenczet.“ Na ítélje meg bárki is, nem nevetés-e ezen összefüggéstelenség?

„Nincs rosszabb értő, mint a ki nem akar érteni“ mondja a franczia, a feleletíró úr szerint, talán után mondhatom én is.

Mindazonáltal, ha a szóban forgó tisztelendő úr, csak két szilárd jellemű férfi tanusítása mellett be tudja bizonyítani, hogy a Segešvárti levágott fülek, orrok történetéből vont következtetéseknek nem az volt, az lehetett körülbelül az értelme, mint a mit én írok: lovagias kötelességemnek tartom úgy az illető, mint magam iránt, hogy nyilvánosan úgy módosítsam, mint történt, megjegyezvén, hogy a mi még mondatolt, nem tartozik reám.

A demagogia kérdésének tárgyalásába nem bocsátkozom, mert nincs okom reá, hisz azokban is, miket a feleletíró úr nyíltan, vagy hallgatag bevall, meg van a létet megállapító felelet; és aztán érveimet gyöngíteni igen, de lerontani meg sem kísérelte; mert sem a művészet, a közönséget hosszú nótával untatni, sem az utolsó szó dicsőségét nem irigyelem; mert nem szándékom úgy hymnust, vagy odát zengedezni a Jupiterlink meg-

lányult agyából kipattant himnusz új Minerváról, a t. jegyző-jelöltől, mint a feleletirő s levelezői szepitgetési (gyöngéden, azaz: háláatosan szolván) munkáját feldúl.

Van a jövőre egy alázatos kérés: ne idézzen a feleletirő ur emlékeztetből semmit sem, mivel be van bizonyítva, hogy az emberi elme véges.

Édes nemzetem viselkedését kegyelem, s éppen azt nem tűrhettem, hogy megalázzák, tetszik tudni, a legszentebb is visszaélnék az emberek. Mi a születésemre csúttörökösök célzásokat illeti, vehette észre a feleletirő ur, hogy az ösök érdemeinek (ha volt volna) foszlányaival nem akarom cziozmázni magamat, mikor oly nevet használok, mely miatt még egy kutya bőrét sem húzták le nemesi diplomának.

Ilyen messze célzó s rövidre hordó puskával vadászva az, a kinek kedve telik benne, a népszerűséget, de én a hibák legyezőjével, meggyőződés árán nem teendek soha, soha.

Ez ügyben utolsó szavam volt ez, nem mint-ha a nagy Mirabeau földidézett szelleme előtt hát-rálnék, hanem a feleletirő ur dicséreteit („rajongá-sig túlbuzgó”) arányosítván, tudatlanságomban elég fejtdést okoz nekem kitalálni, „melyik na-gyobb?” Mirabeau, Epaminondas, vagy Péter Ist-ván az „iró,” ki különben az egészben ártatlan.

E lapok 107. számában megjelent holnapos

irodalmi tárlászatában r. l. úr sajátkezűleg kiállí-totta a nyilatkozatokat igazoló melodramatikus bi-zonyítványt.

En névtelenségét rosz neven nem vevém, neki bántás, hogy nevémet kiírtam, mit tesz minden be-csületes ember, ha élesen ír és szavaiért jót is akar állani, s nem akarja magát a névtelenség vitézké-sével cifrázott köpenybe burkolni. Ennyit min-denkorra. Tatros G.

UJ POSTA.

London, sept. 30. A „Times” e hó 29-ről kelt madridi sürgönyt közöl, mely így hangzik: Novaiiches Cordova mellett visszaverett, ennek folytán Madridban nagy izgatottság uralg. Concha a néppel fraternizáló csapatoknak engedett. Vér nem ontatott, de a királyi czimereket és szobrokat az utcákön burozták s ideiglenes junta alakít-tatott.

A „Herald” madridi sürgönye hozzá teszi, hogy a junta a dynastia megbukását proclamálta, továbbá általános szavazatjogot s alkotmányozó eortest.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

Nyilttér. *)

Bartha Lajos alispán úrnak. A „K Közlöny” 109. és 110. számában megjelent cik-kének személyemet illető részére feleletem következ-ő:

A harist szaván fogják — a hídvégi diadal-kapura biggyesztett hódotati jelvény története és hivatalbatalommal visszaélése elbeszélése közt, úgy látszik, ön szándékosan kihagyta és el akarta fe-lejteni Deák László Hídvég helység jegyzője és a csendőrhöz menesztett írásbeli rendelethez tartat-mát. Saját cikkét tisztifikációra alapítja, politikai spionkodásával dicsekedik, vétkéből diadalt csinál, azért, hogy a közönség az ön eljárása helyes, vagy helytelen voltát átlássa; ide iktatom Deák László-hoz intézett — ezáltal 8 tanu előtt felolvasott — hivatalos rendelethez tartalmát:

Deák László Hídvég jegyzőjéhez! Hídvég, ang. 2-kán, 1868.

„Önök panasza következtében ezennel meg-rendelem, hogy már értesített helybeli csendőrhöz magához véve, rögtön menjen gr. Haller Jó-zseffhez és a hódotati jelvényt tőle vegye el; ha azt át nem adná, vele vegyen föl jegyzőkönyvet, mindent kutassanak ki és erőszakosan is vegyék el a jelvényt.”

Ön tudta kihez küldi embereit s mégis me-részen tagadja, s azok szájába általam mondani állított szavakat ad, s hiszem, azok által hatalma azt esküvel is képes megerősíteni, melyeket, hogy nem mondtam, földeríti a vizsgálat.

Midőn megnyitok levele senki sem tudta,

*) Az e rovatban megjelent cikkekért csak a sajtó-hatósággal szemben vállal felelősséget a szerk.

hogy ön a szegény falvak kontójára hatalmas pa-rancsával főbírója dícsőítésére diadal- és hódotati-kapukat hevenyésztetett, midőn még senki sem tudta, hogy a magas miniszterium 12,822—1868. szám alatt július 7-ről kelt magas rendelethez re-cursusaink és óvásaink következtében ön és ro-konellvá társai által elküvetett törvénymegszegési tényeket megírja (a m. miniszterium előttünk tisz-teletárgya) midőn ön által elküvetendő hivatalba-talommall visszaéléstől senkinek sem lehetett se-jtelme, táto pedig nem vagyok: merő alaptalan áll-lítás öntől, hogy a magas kormány a főbíró és ön ellen előre kísütt demonstrációt készítettünk há-zamnal.

Ily vastag ráfogás csak is öntől telik ki. Ön képes volt Deák László urat, ki a hódotati jelvény készítője, tulajdonosa, levezője és nekem ajándé-kozója volt — befolyása által panaszosnak, egye-bírónak, kutatónak és karbatalomvezetőnek tenni, vizsgálatok véghezvitele, vagy vitetése nélkül is; s még ezzel sem éri be, hanem rá-galmaz azon hitben, hogy ezáltal hibáját eltakarja, de azért az igazság mindig meg annak marad és hibáját számtalan tanu fogják bizonyítani. A vizs-gálatok bevezetésével az eredmény fog tanuskodni, miről hírlapilag emlékezni fogok. Megláthatja alis-pán úr, hogy panaszom nem volt „piszkos és hü-telen állításból álló,” s legfeljebb abban az igaz-ság a gorombaság.

Emberé a hiba és vétség, önhiba bevallása csak tisztelendő; de a bűnök erkölcsöse tenni akarása: gonosz lélek tulajdonsága.

Sz.-Keresztur, sept. 26. 1868.

Gr. Haller József.

HIVATALOS

570. 1868. B. Gy.

(332)

(2-3)

Hirdetmény.

A Kövárvidéki mérnöki állomás, melyhez 750 forintnyi jóvadalmazás van kötvé, idei **october 26-án** tartandó Bizottmányi gyűlésen választás utján fogván betöltetni: felbivatnak az azt elnyerni oajttók kellő okmányokkal felszerelt kérvé-nyeiket idei **october 20-ig** Első alkaptány Pap József urhoz benyújtani; a mér-nöki oklevél mellett megkivántatik a magyar és román nyelv tudása. Nagysomku-ton, Sept. 22-én 1868 tartott rendkívüli Bizottmányi közgyűlésből.

Drágos Pál,
főjegyző

Sz. 3709. 1868.

(329)

(3-3)

Hirdetmény.

A folyó év november hava 1-ő napjától a jövő 1869-dik évi october utolsó napjáig a helybeli katonai laktanyák számára a város által tűzifa pótlékban mint-egy 74 rövid öl tűzifa, továbbá mintegy 23 mázsa világítási olaj és mintegy 2950 tizfontos részlet surló szalma lévén adandó, ezen kellékek beszolgáltatására nézve folyó évi **october hó 12-dik napján** délelőtt 9 órakor a városház 4 számú ter-mében árlejtés fog tartatni, melyre vállalkozni vágyók a felkialtási összeg 10% nek bántapénztul letétele mellett megjelenni felbivatnak, bővebb értesítést vehetni illető tanácsai előadónál a tanácsház 10 számú iroda szobájában.

Sz. kir. Kolozsvár város közigazgatási tanácsától szeptember 22 én 1868.

NEM HIVATALOS

UJ ZSEMLE- és KENYÉR-SÜTŐDE.

Alólirt tisztelettel jelenti a n. érd. t. cz. közönségnek, hogy Kolozsvártt az óvárban a Gál János-háznál **257 sz. alatti** nagybani

zsemle- és kenyérsütődét ALLITOTT.

Ajánlom a t. cz. közönségnek naponta frissen sült mindenféle fejr-süteményei-met, u. m. szarvacok, (kiflik) kalácsok, zsemlek sat. melyek az 1857-ki kolozsvári kiállításon

(333)

(1-3)

bronzéremmel

lőnek kiltatva, valamint az ugyanazon kiállításon kiltute-tett finom

kétszersültemet,

a mely minden időben, a legjobb minőségben s úgy kicsiben mint nagyban lesz kapható.

Nagybani megrendeléseket kétszersülte vidékről, vagy helyben gyorsan, pontosan és a legjutányosabb áron teljesítek.

Mindennap frissen sült kenyér.

Kávéhoz való tejes czipó	10-20 kr.
Czökös czipó	10-20 "
Czökös tésztaból készült vekni	10-20 "
Közép-kenyér	14-28-56 "
Barna kenyér	25 "

Főraktár: A Flórián Antal úr kereskedésében,

a hol mindenféle kenyér kapható.

A kenyerek súlyát mindenkor a gabona piaci ára fogja meghatározni; azon-ban főttörékvésem mindig arra lesz irányozva, hogy a kenyerek sulya lehetőleg ne változzék.

Azon szerény meggyőződésben, hogy a t. cz. n. érd. közönség szakmában való jártasságomról sok évi működésem után kedvező ítélettel bír, ezutáni nagy-beccsú pártfogásért esedezve, maradtam Kolozsvártt, 1868 október 1-én.

CZEISBERGER JAKAB.

(324)

(2-3)

Alólirtotnak van szerencséje magát a t. cz. közönségnek ajánlani, ki is több évek óta itt M.-Vásárhelyt lakván, részint vidékébe, részint távolabbi egyházakba több új orgonákat és javításokat az illető egyházak teljes megelégedésére készített, elfogad új orgonákat rajz szerint, bár mily alakban a kívánt változatokkal, valamint régiek kijavítását, fűháromonmokat megrendelés utján, újak vagy régiek kijavítását, zongorák hangolását a vidékben is, valamint kijátszottak helyreigazítását is, ezeken kívül templomi szőszékeket és felibe koronát, valamint oltárokat is, bármily alakban. Rajzokkal is szolgál, az illető helyekre. Válatatamban a pontosság főelvem; szakavatottságom bizonyítására, a többi bizonyítványaim közül legyen szabad a székelyföldi fővárosá-ban általam készített új orgonáról szóló bizonyítványt szóról-szóra ide iktatni, mely „így hangzik: „Bizonyítvány arról, hogy orgonakészítő Takácsy Ignác ur ál-tal ev. ref. egyházunknak a felső templomában elváltat tizenkétváltozatú pedális új „orgona, a megvizsgálásra kiltüldött szakértő bizottmány jelentése szerint, a legjobb „minőségű anyagból, s mind szerkezetére mind külalakjára nézve a rajzterv szerint „készült meg.

„Minden változat a legtisztábban hangolva tökéletesen megfelel saját nevének, „öszhangzata tiszta kellemes és teljes, miből vállalkozó szakavatottsága kiltülvén, an-nál fogva ev. ref. egyházunk elöljáróságának megelégedését kiérdemelte s egyszer-s „mint az említett műnek készítése alatt tanúsított lelkiismeretes és szorgalmas ma-

„gavislete ép úgy félbeszakasztás nélkül bevégezett műve által év. ref. egyházunk l „közölsmerésével és méltánylásával találkozott.

„Melyeknél fogva ezen bizonyítványt orgonakészítő Takácsy Ignác ur kérésére „egész készséggel és örömmel adjuk ki, s a tapasztalat szerint mint képzett orgo-„nakészítőt ajánljuk.

„A m.-vásárhelyi ev. ref. egyházkebl tanácsnak 1867. december 29-dik „napján tartott gyűléséből, Szentgyörgyi Imre felügyelő.

„Petri Ádám egyházi gondnok, Vocelka Ede karigazgató, Farkas Elek egy-„házjegyző.”

Egy ily nemes alapra fektetett magam ajánlata, midőn egyfelől engem meg nem pirit, másfelől kellő biztosítékot nyújt bár kiknek is, ezutáni válatatomra nézve, melyeknek árak megszabásában is nagyon szerény szeretek lenni.

M.-Vásárhelyt, szeptember 17. 1868.

Takácsy Ignác,

orgona-zongora-fűháromonakészítő M.-Vásárhelyt.

(334)

3/10

(1-12)

Selyem- és divatárú raktár

a z

OSZTRÁK KORONAHÉRCÉGHEZ

Bécs a Bognergasse szegletén Bécs.

Következő cikkek tetemesen leszállított árban árultatnak.

SELYEM-KELMÉKBE:

Színes tafeta, egészen tiszta selyem, legújabb mustrák szerint, róf számra 1 frt 40 krtól 2 frtig.

Ruha-, atlasz-, egész selyem, minden színben,

rőfe 2 frt 10 kr.

Színes faille 2 frt 50 krtól kezdve.

„ grosgrains, róf számra 2 frt 75 kr.

Egy tökéletes fekete selyem ruha,

kezeség mellett 18 frt — kr.

Egy lyoni foulard-ruha, legjobb

minőségű (10 róf, 1/4 széles) 12 frt — kr.

Legújabb gyapjú-szővetek nagyszerű raktára. Különösen

figyelemre méltó:

Egy nagy mennyiségű **de mi Luster**, 1/4 széles, rőfe 25 kr.

Mustrák kívánatra ingyen és bérmentesen küldetnek.

DIAMANT és MÜLLER.

(215)

(8-20)

Legnagyobb választéku

varrógép-raktár

Boér Sándornál

Kolozsvártt bel-magyaruteza 318 szám alatt.

E raktár valamennyi szerkezetű, jelesen Wheeler és Wilson, Grover és Baker, Wilcox és Gibbs, Howe, Raymond, Bollmann sat. féle gé-pekkel egy el van látva, hogy különböző czélokra u. m. családi használatra, fehérnemű és női munka varrásra, valamint férfi czipész-, szűgyártó-, női czipész-, férfi szabó-, női szabó munkákra mind külön, szakértelemmel választott gé-pekkel szolgálhat, még pedig leszállított áron, és aránylag jutányosabban mint bárhol írásbeli jótállás, alapos ingyentanítás és könnyített fize-tési módozat mellett.

Találhatók ott tovább: több fajta eddig itt nem ismert és gyakorlati használatra igen alkalmas

kézi varrógépek

20 forinttól kezdődőleg, végre varrógépi tű, czérna és selyem.

Egyszersmind mindennemű női munka, gépi és kézi varrás elkészítése elvállaltatik.

Vidéki megrendelések pontos végrehajtása mellett, tudakoló levelek posta fordultával megválaszolatnak.

(328)

(3-3)

Figyelmeztetés a vidéki birtokos és haszonbérlo urakhoz.

Miután felsőbb rendelet következtében Kolozsvár a kiüttött marha-vész következtében elzáratott a szarvas-marha közlekedéstől, s e zár tartalma bizonytalan időkig tarthat, — ezennel egész tisztelettel figyel-meztetem a vidéki gabona-termesztő földbirtokos és haszonbérlo urakat, hogy alólirt hajlandó búzát, rozst, árpat és török-búzát vásárolni előleges mustra beküldés és alku szerint rendes piaci ár mellett még azon esetben is, ha a **gabona csak a zárvonalg t. i. Szamos falva, Fenes és Bácsig szállittatik is be**, miután onnét saját foga-taimon eszközöndem a beszállitást raktárimba.

Bővebb értesítést akár szóval, akár levél útján ez ügyben készséggel ad

Sigmund Elek

Kolozsvártt, hídutca 311.

(305)

3/10

(5-12)

A tisztelt

HÖLGYVILÁG

sámára.

BOPPEDE

legújabb őszi és téli

öltönyök

legnagyobb raktára

Bécsben

Stadt, Plankengasse, 6 sz.

Csak a legjobb, különösen választott s legújabb kelmékből készítve, min-denkor raktáran találhatnak:

1 Jaques plüshből	12 frt
1 „ „ „	9-12 „
1 fin. „	15-18 „
1 „ Velourból	8-15 „
1 „ legfin. divat-kelméből	15-30 „
1 „ fekete	4-30 „
1 fél-Paletot	12-36 „
1 téli-Paletot	15-48 „

Selyem- és bársony-cikkek minden árban.

Utazó és eső- köpenyek legnagyobb raktára.

A legnagyobb figyelem s azonnali esz-közlése iránt a megrendeléseknek ke-zeskedik a czég sok éves fennállása, s minden nem megfelelő tárgy 14 napi időközben becséréltetik.

(1)

(81-50)

HARTMANN
ROVAR- pusztító-tinktúra,
Ausztria és Franciaországban szabadalom által védve,
eddig felülmúlhatannak sőt utolérhetetlenek bizo-nyalt, nemcsak a rovarporral hanem minden más e szak-mába vágo utánzásókkal szemben is, a melyek többnyire csak a külső alakban vették annyira, hogy készítményün-ket megközelítsék.
Csak oly palackok valódit, melyek a fennbbi jel-vénnyel az iverge nyomra nevényt viselik.
Kapható főraktárunkban Bécsben:
HARTMANN és MITTLER, Stadt, Bäckerstrasse, 3 sz.
Szébenben: Sill Mihály úrnál.
Brassóban: Jekelius Nándor úrnál.
Kivánságra Kolozsvártt is fog raktár állítani.